
EBA/GL/2015/02

23.07.2015

Smernice

o minimalnem seznamu kvalitativnih in kvantitativnih kazalnikov
načrta sanacije

Kazalo

1. Smernice organa EBA o minimalnem seznamu kvalitativnih in kvantitativnih kazalnikov načrta sanacije	3
Vloga teh smernic	3
Dolžnost poročanja	3
Naslov I – Predmet urejanja, področje uporabe in opredelitev pojmov	4
Naslov II – Okvir kazalnikov načrta sanacije	5
Naslov III – Kazalniki kapitala	6
Naslov IV – Kazalniki likvidnosti	7
Naslov V – Kazalniki dobičkonosnosti	8
Naslov VI – Kazalniki kakovosti sredstev	8
Naslov VII – Tržni kazalniki	8
Naslov VIII – Makroekonomski kazalniki	9
Naslov IX – Končne določbe in izvajanje	9

1. Smernice organa EBA o minimalnem seznamu kvalitativnih in kvantitativnih kazalnikov načrta sanacije

Vloga teh smernic

1. Dokument vsebuje smernice, izdane v skladu s členom 16 Uredbe (EU) št. 1093/2010 . V skladu s členom 16(3) Uredbe (EU) št. 1093/2010 si morajo pristojni organi in finančne institucije na vsak način prizadevati za upoštevanje smernic.
2. V smernicah je predstavljeno stališče organa EBA o ustreznih nadzorniških praksah v Evropskem sistemu finančnega nadzora in o tem, kako bi bilo treba zakonodajo Unije uporabljati na določenem področju. Pristojni organi iz člena 4(2) Uredbe (EU) št. 1093/2010, za katere smernice veljajo, bi jih morali upoštevati tako, da jih ustrezno vključijo v svoje prakse (npr. s spremembo svojega pravnega okvira ali nadzorniških postopkov), tudi če so smernice namenjene predvsem institucijam.

Dolžnost poročanja

3. Pristojni organi morajo v skladu s členom 16(3) Uredbe (EU) št. 1093/2010 do 23.09.2015 organ EBA uradno obvestiti, ali ravnajo oziroma ali nameravajo ravnati v skladu s temi smernicami, ali pa mu sporočiti razloge za njihovo neupoštevanje. Če pristojni organi do tega roka ne bodo poslali uradnega obvestila, bo organ EBA štel, da jih ne upoštevajo. Uradna obvestila je treba poslati na obrazcu, ki je na voljo na spletni strani organa EBA, na elektronski naslov compliance@eba.europa.eu z navedbo sklica „EBA/GL/2015/02“. Predložiti jih morajo osebe, ki so pooblaščenice za poročanje o skladnosti v imenu svojih pristojnih organov. Organu EBA je treba sporočiti tudi vsako spremembo stanja glede upoštevanja smernic.
4. Uradna obvestila bodo v skladu s členom 16(3) objavljena na spletni strani organa EBA.

Naslov I – Predmet urejanja, področje uporabe in opredelitev pojmov

Predmet urejanja

1. Te smernice so bile pripravljene v skladu s členom 9(2) Direktive 2014/59/EU z dne 15. maja 2014 o vzpostavitvi okvira za sanacijo ter reševanje kreditnih institucij in investicijskih podjetij ter o spremembi Šeste direktive Sveta 82/891/EGS ter direktiv 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU in 2013/36/EU in uredb (EU) št. 1093/2010 ter (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/59/EU), ki organ EBA pooblašča za pripravo smernic, s katerimi se določi minimalni seznam kvalitativnih in kvantitativnih kazalnikov načrta sanacije.
2. V skladu s členom 9(1) Direktive 2014/59/EU pristojni organi zahtevajo, da vsak načrt sanacije vključuje okvir kazalnikov, ki ga pripravi institucija in ki določa, kdaj se lahko izvedejo ustrezni ukrepi iz načrta. Okvir kazalnikov bi bilo treba vključiti v načrte sanacije, ki se pripravijo v skladu z regulativnim tehničnim standardom o vsebini načrtov sanacije na podlagi člena 5(10) Direktive 2014/59/EU.
3. S kazalniki se strinjajo pristojni organi pri ocenjevanju načrtov sanacije v skladu s členoma 6 in 8 Direktive 2014/59/EU, kot je podrobneje določeno v regulativnem tehničnem standardu organa EBA o ocenjevanju načrtov sanacije na podlagi člena 6(8) Direktive 2014/59/EU. Kazalniki, ki so lahko kvalitativni ali kvantitativni, prikazujejo finančni položaj institucije in morajo biti takšni, da jih je enostavno spremljati. Pristojni organi naj zagotovijo, da institucije vzpostavijo ustrezne mehanizme za redno spremljanje kazalnikov.
4. Glede na pomembnost ocene izvedljivosti različnih možnosti sanacije bi moral načrt sanacije vsebovati podrobne informacije o postopku odločanja v zvezi z aktiviranjem načrta sanacije, kot bistvenega elementa ureditve upravljanja, na podlagi postopka stopnjevanja z uporabo kazalnikov v skladu s členom 9(1) Direktive 2014/59/EU.
5. V teh smernicah „kazalniki načrta sanacije“ pomenijo kvalitativne in kvantitativne kazalnike, ki jih opredeli vsaka institucija na podlagi ureditve iz teh smernic in ki določajo, kdaj se lahko izvedejo ustrezni ukrepi iz načrta.

Področje in raven uporabe

6. Smernice so namenjene pristojnim organom in institucijam, ki morajo v skladu z Direktivo 2014/59/EU pripraviti načrte sanacije.
7. Institucije in pristojni organi bi morali te smernice uporabljati v skladu z določbami o poenostavljenih obveznostih za določene institucije iz člena 4 Direktive 2014/59/EU.

8. Ne glede na zgornji odstavek lahko pristojni organ izključi uporabo nekaterih obveznih kategorij kazalnikov načrta sanacije iz odstavka 11 naslova II teh smernic, če meni, da nekatere kategorije kazalnikov načrta sanacije niso pomembne glede na poslovni model investicijskih podjetij.

Podobno bi moral pristojni organ iz svojih nadzorniških praks izključiti uporabo nekaterih kategorij in kazalnikov, za katere velja izpodbitna predpostavka iz odstavkov 12 in 13, če meni, da za nekatere vrste investicijskih podjetij takih kategorij in kazalnikov ni mogoče uporabljati.

Naslov II – Okvir kazalnikov načrta sanacije

9. Okvir kazalnikov načrta sanacije bi morale institucije pripraviti in pristojni organ oceniti ob upoštevanju meril iz naslednjih odstavkov.

10. Institucije bi morale vključiti tako kvantitativne kot kvalitativne kazalnike načrta sanacije.

11. Institucije bi morale v načrt sanacije vključiti vsaj naslednje obvezne kategorije kazalnikov načrta sanacije, ki so pojasnjene v naslovih III do VI teh smernic:

- kazalniki kapitala,
- kazalniki likvidnosti,
- kazalniki dobičkonosnosti,
- kazalniki kakovosti sredstev.

12. Poleg tega bi morale institucije v načrt sanacije vključiti naslednji kategoriji kazalnikov načrta sanacije, ki sta pojasnjeni v naslovih VII in VIII teh smernic, razen če pristojnim organom predložijo zadovoljivo utemeljitev, da zadevni kategoriji nista pomembni glede na pravno ureditev, profil tveganosti, velikost in/ali kompleksnost institucije (tj. izpodbitna predpostavka):

- tržni kazalniki,
- makroekonomski kazalniki.

13. Institucije bi morale vključiti posebne kazalnike načrta sanacije, navedene na seznamu po kategorijah iz Priloge II k tem smernicam, razen če pristojnim organom predložijo zadovoljivo utemeljitev, da zadevni posebni kazalniki niso pomembni glede na pravno ureditev, profil tveganosti, velikost in/ali kompleksnost institucije (tj. izpodbitna predpostavka). V vsakem primeru pa bi morale institucije v svoje načrte sanacije vključiti vsaj en kazalnik iz vsake obvezne kategorije, ki so opredeljene v odstavku 11.

14. Institucije svojega sklopa kazalnikov ne bi smele omejiti na minimalni seznam iz Priloge II ter bi morale preučiti vključitev drugih kazalnikov na podlagi načel iz naslova II in v skladu z opisom kategorij iz naslednjih naslovov teh smernic. V ta namen Priloga III vsebuje neizčrpen seznam s primeri dodatnih kazalnikov načrta sanacije, ki so razčlenjeni po kategorijah.

15. Okvir kazalnikov načrta sanacije bi moral:

- a) biti prilagojen poslovnemu modelu in strategiji institucije ter ustrezati njenemu profilu tveganosti. Pri tem bi moral opredeliti glavne šibke točke z najverjetnejšim vplivom na finančno stanje institucije, ki vodijo do odločitve o aktiviranju načrta sanacije;
- b) ustrezati velikosti in kompleksnosti posamezne institucije. Zlasti bi moralo biti število kazalnikov zadostno, da je institucija opozorjena na poslabšanje razmer na različnih področjih. Hkrati bi morali biti ti kazalniki ustrezno ciljno usmerjeni in obvladljivi za institucije;
- c) instituciji omogočati opredelitev točke, na kateri se mora odločiti, ali bo izvedla ukrep iz načrta sanacije ali ne;
- d) biti usklajen s splošno ureditvijo upravljanja tveganj, obstoječimi kazalniki kriznega načrta za likvidnost ali kapital ter kazalniki načrta neprekinjenega poslovanja;
- e) vključen v upravljanje institucije ter postopke stopnjevanja in odločanja;
- f) vsebovati v prihodnost usmerjene kazalnike.

16. Institucija bi morala pri določanju kvantitativnih kazalnikov načrta sanacije preučiti možnost uporabe progresivne metrike („pristop semaforja“), s katero bi bila uprava in višje vodstvo institucije obveščeno, da obstaja možnost, da bodo taki kazalniki doseženi.

17. Institucija bi morala kazalnike načrta sanacije po potrebi in vsaj enkrat letno ponovno umeriti.

18. Institucija bi morala biti sposobna pristojnemu organu obrazložiti, kako je umerila kazalnike načrta sanacije, in dokazati, da bodo pragovi preseženi dovolj zgodaj, da bodo učinkoviti. V zvezi s tem bi bilo treba upoštevati razsežnost in hitrost preseganja praga.

19. Upravljavski informacijski sistem institucije bi moral instituciji zagotoviti enostavno in pogosto spremljanje kazalnikov ter omogočiti pravočasno predložitev kazalnikov pristojnim organom na njihovo zahtevo.

20. Spremljanje kazalnikov načrta sanacije bi moralo biti redno, da lahko institucija pravočasno sprejme ustrezne ukrepe za izboljšanje svojega finančnega položaja v primeru znatnega poslabšanja.

Naslov III – Kazalniki kapitala

21. Kazalniki kapitala bi morali razkriti vsako znatno dejansko in verjetno prihodnje poslabšanje obsega in kakovosti kapitala v času rednega poslovanja, vključno z naraščanjem finančnega vzvoda.

22. Pri izbiri kazalnikov kapitala bi morale institucije preučiti možnosti za odpravo težav, ki izhajajo iz dejstva, da taki kazalniki v primerjavi z drugimi vrstami kazalnikov ne omogočajo dovolj pravočasnega odziva ter da je lahko obdobje realizacije nekaterih ukrepov za okrepitev kapitalskega položaja institucije daljše ali pa so taki ukrepi občutljivejši na tržne in druge razmere. Zlasti je to mogoče doseči z oblikovanjem v prihodnost usmerjenih ocen, ki bi morale upoštevati pomembne pogodbene zapadlosti v zvezi s kapitalskimi instrumenti.
23. Kazalniki kapitala bi morali biti vključeni tudi v obstoječo ureditev upravljanja tveganj ter v proces ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala institucije (ICAAP) v skladu s členom 73 Direktive 2013/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in bonitetnem nadzoru kreditnih institucij in investicijskih podjetij, spremembi Direktive 2002/87/ES in razveljavitvi direktiv 2006/48/ES in 2006/49/ES (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2013/36/EU).
24. Pragovi bi morali biti umerjeni na podlagi profila tveganosti institucije in časa, potrebnega za aktiviranje sanacijskih ukrepov, morali bi upoštevati sposobnost za sanacijo na podlagi teh ukrepov ter bi morali upoštevati, kako hitro se lahko stanje kapitala spremeni glede na okoliščine posamezne institucije.
25. Pragove za kazalnike na podlagi predpisanih kapitalskih zahtev bi morala institucija umeriti na ustreznih ravneh, da se zagotovi zadostna oddaljenost od kršitve kapitalskih zahtev, ki veljajo za institucijo (vključno z minimalnimi kapitalskimi zahtevami, kot so določene v členu 92 Uredbe (EU) št. 575/2013, in dodatnimi kapitalskimi zahtevami, ki se uporabljajo v skladu s členom 104(1)(a) Direktive 2013/36/EU, pri čemer se ne upoštevajo morebitne zahteve po blažilniku iz poglavja 4 naslova VII Direktive 2013/36/EU).

Naslov IV – Kazalniki likvidnosti

26. Kazalniki likvidnosti bi morali institucijo opozoriti na možno ali dejansko poslabšanje njene zmožnosti, da izpolni trenutne in predvidene potrebe po likvidnosti in financiranju.
27. Kazalniki likvidnosti institucije bi se morali nanašati tako na kratkoročne kot dolgoročne potrebe institucije po likvidnosti in financiranju ter bi morali zajeti odvisnost institucije od trgov z velikimi tržnimi udeleženci in vlog na drobno, pri čemer je treba po potrebi ločevati med različnimi pomembnimi valutami.
28. Kazalniki likvidnosti bi morali biti vključeni v strategije, politike, procese in sisteme, ki jih posamezna institucija vzpostavi v skladu s členom 86 Direktive 2013/36/EU, ter njeno obstoječo ureditev upravljanja tveganj.
29. Kazalniki likvidnosti bi morali zajemati tudi druge morebitne potrebe po likvidnosti in financiranju, kot so izpostavljenosti financiranju znotraj skupine in izpostavljenosti, ki izhajajo iz zunajbilančnih postavk.

30. Pragovi, ki jih določi institucija, bi morali biti umerjeni na podlagi profila tveganosti institucije in bi morali upoštevati, kako hitro se lahko stanje likvidnosti spremeni glede na okoliščine posamezne institucije.
31. Pragovi bi morali biti umerjeni na podlagi profila tveganosti institucije in časa, potrebnega za aktiviranje sanacijskih ukrepov, ter bi morali upoštevati sposobnost za sanacijo na podlagi teh ukrepov. Kar zadeva minimalne regulativne zahteve, ki veljajo za institucijo (vključno s posebnimi zahtevami glede likvidnosti v skladu s členom 105 Direktive 2013/36/EU, če veljajo), bi morala institucija kazalnike umeriti na ustreznih ravneh, da ti lahko institucijo opozorijo o možnih in/ali dejanskih tveganjih neizpolnjevanja navedenih minimalnih zahtev.

Naslov V – Kazalniki dobičkonosnosti

32. Kazalniki dobičkonosnosti bi morali zajemati vse vidike, povezane s prihodkom institucije, ki bi lahko povzročili hitro poslabšanje finančnega položaja institucije v primeru nižjih zadržanih dobičkov (ali izgub), ki bi vplivali na kapital institucije.
33. Ta kategorija bi morala vključevati kazalnike načrta sanacije v zvezi z izgubami, povezanimi z operativnim tveganjem, ki bi lahko znatno vplivale na izkaz poslovnega izida ter ki se med drugim nanašajo na ravnanje institucije, zunanje in notranje goljufije in/ali druge dogodke.

Naslov VI – Kazalniki kakovosti sredstev

34. Kazalniki kakovosti sredstev bi morali meriti in spremljati razvoj kakovosti sredstev institucije. Natančneje, opozoriti bi morali na primere, ko lahko poslabšanje kakovosti sredstev pripelje do točke, na kateri se mora institucija odločiti, ali bo izvedla ukrep iz načrta sanacije ali ne.
35. Kazalniki kakovosti sredstev lahko vključujejo količnike stanja in tokov nedonosnih izpostavljenosti, da se zajame njihova raven in dinamika.
36. Kazalniki kakovosti sredstev bi morali zajemati vidike, kot so zunajbilančne izpostavljenosti in vpliv nedonosnih kreditov na kakovost sredstev.

Naslov VII – Tržni kazalniki

37. Cilj tržnih kazalnikov je zajeti pričakovanja udeležencev na trgu glede hitrega slabšanja finančnih razmer za institucijo, ki bi lahko povzročile motnje v dostopu do financiranja in do kapitalskih trgov. V skladu z navedenim ciljem bi se moral okvir kvalitativnih in kvantitativnih kazalnikov nanašati na naslednje vrste kazalnikov:

- a) kazalniki na podlagi lastniškega kapitala, ki zajemajo spremembe v ceni delnic družb, ki kotirajo na borzi, ali količnike, s katerimi se meri razmerje med knjigovodsko in tržno vrednostjo lastniškega kapitala;
- b) kazalniki na podlagi zadolženosti, ki zajemajo pričakovanja ponudnikov grosističnega financiranja, kot so kreditne zamenjave in razmiki za dolžniške instrumente;
- c) kazalniki, povezani s portfeljem, ki zajemajo pričakovanja v zvezi z določenimi kategorijami sredstev, pomembnimi za posamezno institucijo (npr. nepremičnine);
- d) (dolgoročna in/ali kratkoročna) znižanja bonitetne ocene, ki izražajo pričakovanja bonitetnih agencij in lahko povzročijo hitre spremembe pričakovanj udeležencev na trgu glede finančnega položaja institucije.

Naslov VIII – Makroekonomski kazalniki

38. Cilj makroekonomskih kazalnikov je zajeti znake poslabšanja gospodarskih razmer, v katerih deluje institucija, ali koncentracij izpostavljenosti ali financiranja.

39. Makroekonomski kazalniki bi morali temeljiti na metrikah, ki vplivajo na delovanje institucije na posameznih geografskih lokacijah ali v posameznih poslovnih sektorjih, ki so za institucijo pomembni.

40. Makroekonomski kazalniki bi morali vključevati naslednje tipologije:

- a) geografske makroekonomske kazalnike, ki se nanašajo na različne jurisdikcije, do katerih je institucija izpostavljena, pri čemer je treba upoštevati tudi tveganja, ki izhajajo iz morebitnih pravnih ovir;
- b) sektorske makroekonomske kazalnike, ki se nanašajo na posamezne glavne sektorje gospodarske dejavnosti, ki jim je institucija izpostavljena (npr. ladijski prevoz, nepremičnine).

Naslov IX – Končne določbe in izvajanje

41. Te smernice se začnejo uporabljati 31. julija 2015.

Priloga I – Kategorije kazalnikov načrta sanacije

Kategorije kazalnikov načrta sanacije (Prve štiri kategorije so obvezne, medtem ko je zadnji dve mogoče izključiti, če institucija utemelji, da zanjo nista relevantni.)
Obvezne kategorije
1. Kazalniki kapitala
2. Kazalniki likvidnosti
3. Kazalniki dobičkonosnosti
4. Kazalniki kakovosti sredstev
Kategoriji, za kateri velja izpodbitna predpostavka
5. Tržni kazalniki
6. Makroekonomski kazalniki

Priloga II – Minimalni seznam kazalnikov načrta sanacije

Minimalni seznam kazalnikov načrta sanacije (Institucija lahko za vsak kazalnik utemelji, da zanjo ni relevanten, vendar mora v takem primeru kazalnik nadomestiti z drugim, ki je zanjo relevantnejši.)	
1. Kazalniki kapitala	
a)	Količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala
b)	Količnik skupnega kapitala
c)	Stopnja finančnega vzvoda
2. Kazalniki likvidnosti	
a)	Količnik likvidnostnega kritja
b)	Količnik neto stabilnih virov financiranja
c)	Stroški grosističnega financiranja
3. Kazalniki dobičkonosnosti	
a)	(Donos na sredstva) ali (donos na lastniški kapital)
b)	Znatne operativne izgube
4. Kazalniki kakovosti sredstev	
a)	Stopnja rasti bruto nedonosnih kreditov
b)	Količnik kritja [rezervacije/(nedonosni krediti skupaj)]
5. Tržni kazalniki	
a)	Bonitetna ocena, ki je predmet pregleda na podlagi negativnih pričakovanj ali znižanje bonitetne ocene
b)	Razmik kreditne zamenjave
c)	Sprememba cene delnic
6. Makroekonomski kazalniki	
a)	Spremembe BDP
b)	Posli kreditnih zamenjav povezani z državnim dolgom

Priloga III – Ilustrativen seznam dodatnih kazalnikov načrta sanacije

Dodatni kazalniki načrta sanacije (neizčrpen seznam, namenjen le za ponazoritev)	
1. Kazalniki kapitala	
a)	(Zadržani dobički in rezerve)/lastniški kapital skupaj
b)	Neugodne informacije o finančnem položaju pomembnih nasprotnih strank
2. Kazalniki likvidnosti	
a)	Koncentracija virov likvidnosti in financiranja
b)	Stroški skupnega financiranja (depozitno in grosistično financiranje)
c)	Povprečno zagotavljanje grosističnega financiranja
d)	Neusklajenosti pogodbenih zapadlosti
e)	Razpoložljiva neobremenjena sredstva
3. Kazalniki dobičkonosnosti	
a)	Razmerje stroški-prihodki (stroški poslovanja/prihodki od poslovanja)
b)	Neto obrestna marža
4. Kazalniki kakovosti sredstev	
a)	Neto nedonosni krediti/lastniški kapital
b)	(Bruto nedonosni krediti)/kreditni skupaj
c)	Stopnja rasti oslabitev finančnih sredstev
d)	Nedonosni krediti po pomembnih geografskih ali sektorskih koncentracijah
e)	Restrukturirane izpostavljenosti ¹ /izpostavljenosti skupaj
5. Tržni kazalniki	
a)	Razmerje med ceno in knjigovodsko vrednostjo
b)	Tveganje ugleda institucije
6. Makroekonomski kazalniki	
a)	Bonitetna ocena, ki je predmet pregleda na podlagi negativnih pričakovanj ali znižanje bonitetne ocene državnega dolga
b)	Stopnja brezposelnosti

¹ „Restrukturirane izpostavljenosti“, kakor so opredeljene v členih 163–183 Izvedbene uredbe Komisije (EU) št. 680/2014 z dne 16. aprila 2014 o določitvi izvedbenih tehničnih standardov v zvezi z nadzorniškimi poročanjem institucij v skladu z Uredbo (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.